

Innovasjon Norge (IN)
Norges forskningsråd (NFR)
Statens forurensningstilsyn (SFT)

MILJØTEKNOLOGI

forslag til samarbeidsmodell og tiltak fra 2008

April 2007

0. Sammendrag

Innovasjon Norge (IN), Norges forskningsråd (NFR) og Statens forurensningstilsyn (SFT) foreslår en økt nasjonal innsats på miljøteknologi fra 2008. Rammen for en slik satsing foreslås til 200 mill pr år i 10 år. Forslaget begrunnes ut i fra Regjeringens intensjoner i Soria Moria-erklæringen. Satsingen skal bidra til en bedre koordinert forskningsinnsats, næringsutvikling basert på miljøteknologi og utvikling av grunnlaget for miljøpolitikken. De tre organisasjonene mener at en bedre utnyttelse av vår felles kompetanse skal gi grunnlag for en bedre rådgivning overfor myndighetene.

Miljøteknologi er sentralt i arbeidet med å møte dagens og framtidens miljøutfordringer nasjonalt og globalt, og kan samtidig gi økt verdiskapning i Norge. Norge har gode muligheter for å bli en foregangsnaasjon på miljøteknologi. Gjennom en målrettet og koordinert innsats kombinert med økte budsjetter kan denne muligheten realiseres. Dagens innsats oppleves som fragmentert, lite koordinert og for beskjeden. En forutsetning for å ta ut et slikt potensial er i tillegg til en sterk myndighetsinnsats, gode forskningsmiljøer og kompetente industrielle aktører.

IN, NFR og SFT foreslår et samarbeid med tilhørende tiltak og bevilgninger. Nye midler skal gå til miljøteknologi bredt definert, der nye tilskuddsmidler inkluderes i eksisterende programmer og tilskuddsordninger. Det foreslås en samarbeidsmodell som skal ha som mål å sikre en bedre koordinering av aktiviteter og virkemidler, mer helhetlig rådgivning overfor myndigheter basert på felles prioriteringer og en bedre utnyttelse av kompetansen i de tre organisasjonene i det operative arbeidet. Det vil bli lagt vekt på effektive dialoger med forskningsinstitusjoner, næringsliv og øvrige myndigheter slik at beslutnings- og kunnskapsgrunnlaget styrkes i IN, NFR og SFT.

Foreslåtte tiltak skal redusere terskel og risiko for norske aktører som kan dra nytte av de store mulighetene i EUs miljøteknologisatsing, og i voksende markeder, bl.a. i Sentral-Europa og Kina. Til sammen vil dette gi forskningen et vesentlig løft, og bidra til redusert risiko ved utvikling, demonstrasjon og verifisering av ny miljøteknologi, samt bidra til kommersialisering av eksisterende og ny norsk teknologi internasjonalt. Det utløses synergier som de tre institusjonene hver for seg ikke har mulighet til å realisere innenfor nåværende rammer.

1. Grunnlag for forslaget

1.1 Innledning

En økt satsing på miljøteknologi vil være i samsvar med regjeringens politikk, bl.a. uttrykt i Soria Moria erklæringen, meldingen om rikets miljøtilstand (adoptert av den sittende regjering), St.meld.nr. 20 (2004-2005) ”Vilje til forskning” og regjeringens handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid. Det foreliggende forslaget bygger på denne intensjonen.

Forslaget bygger på at en økt fokus på forskning, næringsutvikling basert på miljøteknologi og utvikling av et bedre kunnskapsgrunnlag for miljøpolitikken, vil bidra til bedre FoU-miljøer, fremtidig verdiskaping og en bedre koordinert miljøpolitikk

Miljøteknologi er sentralt i arbeidet med å møte dagens og fremtidens miljøutfordringer nasjonalt og globalt. Utvikling av miljøteknologiske produkter og tjenester kan gi økt verdiskaping i Norge. Norge kan utvikle en posisjon som foregangsnaasjon. En forutsetning for dette vil være en betydelig, varig, målrettet og velkoordinert innsats fra myndigheter, virkemiddelapparat, forskningsmiljøer og næringsliv. Dagens innsats fremstår som fragmentert, lite koordinert og for beskjeden. På mange områder har vi sterke forskningsmiljøer og leverandørindustri som kan ligge i front, dersom myndighetenes bidrag blir på samme nivå som i våre naboland.

I denne rapporten legges det til grunn en bred definisjon av miljøteknologi i tråd med definisjonen i EUs handlingsplan for miljøteknologi. I det videre er derfor miljøteknologi forstått som *teknologiske løsninger som gir mindre miljøbelastning enn relevante alternativer*. Definisjonen omfatter ikke bare produkter, men også prosesser og tjenester samt administrative og organisatoriske endringer som *skal redusere eller hindre miljøproblemer*.

Det er gjort en vurdering av om en betydelig smalere avgrensning av miljøteknologi ville være hensiktsmessig. En slik satsing ville i prinsippet kunne realiseres, men risikerer å bli såpass ”smal” at den i begrenset grad fanger opp bredden i miljøutfordringer. Tidligere miljøteknologisatsinger og studier av drivkrefter og barrierer tilsier at en økt innsats bør integreres i eksisterende virkemidler knyttet til forskning og innovasjon. Satsingen bør være solid forankret i de mest sentrale institusjonene, som er Statens forurensningstilsyn (SFT), Innovasjon Norge (IN) og Norges forskningsråd (NFR). Dette gir det beste grunnlaget for effektivt samarbeid med øvrige myndigheter, næringsliv, forskning m.fl.

Det er også gjort en vurdering av hensiktsmessigheten av å etablere et eget forskningsprogram for miljøteknologi og det er konkludert med at dette ikke er hensiktsmessig. Begrunnelsen for en slik konklusjon er først og fremst at med den brede definisjonen som er lagt til grunn, vil et slikt program bli meget omfattende. En slik innretning ville på en grunnleggende måte reise mange spørsmål om tematisk avgrensning mot et stort antall programmer. Vi mener også at en større grad av tverrfaglighet som eksisterer innenfor de eksisterende programmene kan stimulere til mer innovative løsninger for miljøutfordringer enn et eget program for miljøteknologi.

Prosjektene kvalitet vil være avgjørende for finansiell støtte, og miljø vil bli vurdert som en integrert del av prosjektseleksjonen. I lys av forslaget i denne rapporten vil prosjektene miljøkonsekvenser bli tillagt økt vekt. Dette innebærer at virkemiddelaktørene kan operere med de eksisterende ordninger og finansielle virkemidler, men at vurdering av miljøaspektene ved prosjektene gis en økt vektlegging. Dette vil gjelde spesielt for de programmer og aktiviteter som i utgangspunktet ikke har en spesifikk innretning mot miljø.

En satsing som foreslått vil kunne gis en tydelig politisk markering ved at miljø synliggjøres i en stor bredde av programmer og aktiviteter. Utfordringen for virkemiddelapparatet vil dermed være å ha hensiktsmessig ”merking” av prosjekter som har klare miljøimplikasjoner

og synliggjøre dette overfor bevilgende myndigheter. Det er en utfordring å få en tilstrekkelig presis merking i forhold til å synliggjøre ulike aspekter ved miljøteknologi slik den er definert her i rapporten. Utvikling av en troverdig statistikk som grunnlag for Regjeringens miljøpolitikk vil derfor kreve videreutvikling av både mål og resultatindikatorer samt en presis merking.

SFT har på oppdrag fra Miljøverndepartementet kartlagt status og behov vedr. miljøteknologi, med sikte på å foreslå hvordan Norge kan bli et foregangsland innen miljøteknologi. Arbeidet har bl.a. omfattet kartlegging av drivkrefter og barrierer knyttet til utvikling og bruk av miljøteknologi, gjennomgang av tidligere satsinger / konkrete case og deltakelse i relevante aktiviteter nasjonalt og internasjonalt. Materialet er presentert på www.miljoteknologi.no.

Tiltak innen miljøforvaltningen er ikke tilstrekkelig for at Norge skal bli en foregangsnaasjon på miljøteknologi. SFT har derfor tatt initiativ til et samarbeid med NFR og IN da disse forvalter de mest sentrale virkemidlene. SFT leverer en rapport til Miljøverndepartementet der det foreslås politiske grep og konkrete tiltak. En del av leveransen er forslaget til samarbeid mellom IN, NFR og SFT som følger her.

Det er også etablert et felles forslag til store satsinger i nord fra Innovasjon Norge, Norges forskningsråd og SIVA om Miljøteknologi i nord, med vekt på overvåkning av nordlige hav og landområder. Dette initiativet sees som en separat sak og i det videre arbeidet vil det bli sett på avgrensning mot dette arbeidet.

1.2 Hva forslaget til samarbeid mellom IN, NFR og SFT omfatter

Denne rapporten inneholder forslag til en langsiktig, nasjonal satsing på miljøteknologi over 10 år der det etableres et bredere og operativt samarbeid mellom IN, NFR og SFT. Målsettingen er å:

- styrke finansieringen av utvalgte programmer og aktiviteter i NFR slik at forskningsinnsatsen på området økes og teknologi som kan løse prioriterte miljøproblemer vektlegges
- styrke INs ordninger for norske bedrifter rettet mot utvikling, demonstrasjon og verifisering av ny miljøteknologi, samt kommersialisering av eksisterende og ny norsk teknologi internasjonalt.
- styrke SFTs kompetanse, slik at myndighetsutøvelse i større grad bidrar til å øke etterspørselen etter miljøteknologi, særlig på områder hvor norske leverandører ligger i forkant. IN og NFR vil også bli invitert til samarbeid om dette.

En koordinert satsing fra de tre organisasjonene vil bidra til en mer effektiv utnyttelse av felles kompetanse, slik at rådgivning overfor myndigheter bedres.

1.3 Begrunnelse for prioriteringer/innhold i og omfang av forslaget

Dagens myndighetsinnsats knyttet til miljøteknologi fremstår som fragmentert, lite koordinert og for beskjeden i forhold til våre naboland og EU. Skal Norge hevde seg på feltet, må myndighetene på banen med effektive kombinasjoner av reguleringer og økonomiske virkemidler. Erfaringene fra tidligere miljøteknologisatsinger understreker viktigheten av å integrere en ny satsing i eksisterende virkemidler innenfor forskning, innovasjon og næringslivsutvikling. Ved utnyttelse av eksisterende administrativt apparat i virkemiddelapparatet minimeres også administrative kostnader. Forslaget er videre utformet med vekt på å understøtte de beste miljøene med de beste forutsetningene, og med vekt på nyere innovasjonsteori.

Begrunnelsen for en økt innsats er at dette vil kunne utnytte mulighetene for verdiskaping knyttet til utvikling, produksjon og salg av norsk miljøteknologi med oppnåelse av miljøresultater nasjonalt og internasjonalt. Det er *kombinasjonen* som rettferdiggjør en slik tverrgående satsing. Det internasjonale markedet for miljøteknologi er stort og voksende (ca. 4000 mrd. kr. pr. år og med 5-20 % årlig økning i henhold til tall fra OECD), men konkurransen hardner til. Norge må derfor satse betydelig, langsiktig og konsentrert for å kunne bli et foregangsland.

Forslaget til satsing er i denne omgang ikke rettet inn mot spesielle teknologiområder (avfall, overvåking, vannressursforvaltning, luftforurensing etc) eller bransjer. Det har vært viktig å foreslå en satsing som er robust i forhold til skiftende markeder og øvrige prioriteringer i norsk og internasjonal miljø- og næringspolitikk. Områder der Norge har sterke forskningsmiljøer, kompetanse, leverandører og hjemmemarked bør prioriteres. Forslaget til miljøteknologisatsing er basert på integrering av bevilgninger i eksisterende programmer, tilskuddsordninger m.m. Disse har sine egne sekretariater, utlysninger, vedtaksinstanser (programstyrer e.l) og tildelingsmekanismer. Nye midler til miljøteknologi legges inn i disse ordningene, og skal følge samme vilkår og prosedyrer for søknad og tildeling som i ordningene for øvrig. Dette innebærer at ordninger som ikke har en spesifikk innretning mot miljø eller har karakter av åpne konkurransearenaer (f.eks Brukerstyrt Innovasjonsarena og SFI i Forskningsrådet) vil måtte utvikle en portefølje av miljørelevante prosjekter gjennom en økt vektlegging (i forhold til den vektning av miljø som gjøres i dag) av miljørelevans i prosjektseleksjonen.

Det er til sammen foreslått en gjennomsnittlig styrket årlig bevilgning på minimum 200 mill kr. fra 2008. Nivået anses nødvendig for å initiere en slik tverrgående satsing, og utgjør summen av kostnadsberegning for de enkelte tiltak som er foreslått i vedlegg. Særskilte store tiltak som for eksempel teknologiutvikling for rensing av det store gasskraftverket på Mongstad er ikke en del av dette forslaget og må være gjenstand for egne politiske beslutninger og bevilgninger. MT-utvalget kan om ønskelig gi råd i slike saker (se kap. 2).

1.4 Hva som kan oppnås ved gjennomføring av forslaget

En økt innsats på miljøteknologi (bredt definert) vil gi grunnlag for økt verdiskaping basert på forskning, utvikling og fremtidig salg av miljøteknologi. At ny teknologi utvikles, utprøves og aksepteres gir i tillegg grunnlag for høyere miljømessige ambisjoner både nasjonalt og internasjonalt. I nisjer der vårt land ligger langt fremme kan Norge gi vesentlige bidrag til å oppnå miljøresultater, blant annet gjennom aktivt miljør samarbeid med nye EU-medlemsland, og Kina. I miljøprogrammet i EUs forskningsprogram (7. rammeprogram) er miljøteknologi et av fire hovedsatsingsområder, og i alle MoUene knyttet til EØS-finansieringsmekanismene har mottakerlandene gitt miljø høy prioritet.

Det er i denne omgang bare *skissert* tiltak, som det vil arbeides videre med, jf vedlegg. Ved en videreutvikling av tiltakene må det foretas en nærmere beregning av effekter og utredning av øvrige konsekvenser.

1.5 Nødvendig arbeid frem mot en eventuell satsing

Denne rapporten skisserer tiltak som kan gjennomføres med oppstart i 2008 og fremmer forslag til organisering av arbeidet. Prioriterte tiltak vil bli konkretisert i løpet av 2007 slik at disse kan inngå i statsbudsjettet for 2008. Etter at statsbudsjettet for 2008 er langt fram, kan de operative forberedelsene av de tiltakene som har fått bevilgninger starte. Iverksetting kan dermed skje raskt etter at budsjettet er vedtatt.

Det anses som både nødvendig og hensiktsmessig å etablere et nærmere samarbeid mellom SFT, IN og NFR. Et slikt samarbeid skal ha som mål å sikre en bedre koordinering av aktiviteter og virkemidler, mer helhetlig rådgivning overfor myndigheter basert på felles prioriteringer og en bedre utnyttelse av kompetansen i de tre organisasjonene i det operative arbeidet. *En samarbeidsmodell som beskrevet i kap. 2 anses som nødvendig dersom satsingen skal bli koordinert og få tilstrekkelig slagkraft.* Konkretisering og forberedelse av samarbeidet kan skje i løpet av 2007, bl.a. som en del av SFTs miljøteknologiprojekt og miljøteknologiseringen i Innovasjon Norge. Samarbeid med andre myndigheter, næringsliv, forskningsmiljøer, NGO'er m.fl. forberedes samtidig.

Det legges også opp til et strategi- og utredningsarbeid i 2007 som etablerer og forankrer en felles, langsiktig plattform for miljøteknologiarbeidet i IN, NFR og SFT.

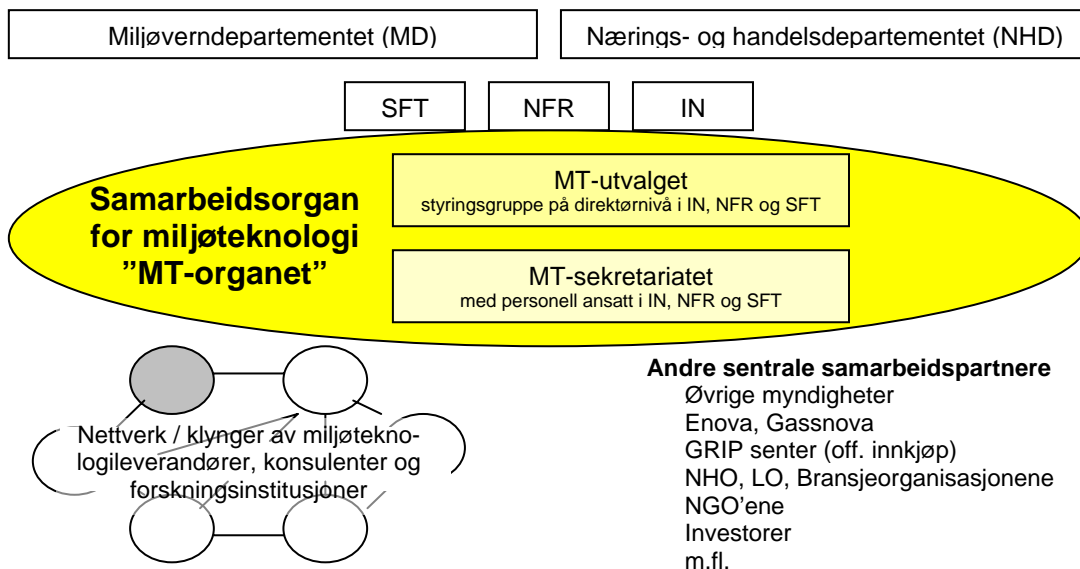
2. Modell for samarbeid mellom IN, NFR og SFT

IN, NFR og SFT foreslår et formalisert samarbeid om miljøteknologi med et minimum av administrasjon. Organiseringen er nødvendig for å sikre et varig, målrettet og effektivt samarbeid på tvers. Det er også andre viktige instanser, men de tre institusjonene anses å stå i en særstilling, noe en organisering bør avspeile.

Vi har nedenfor skissert en modell som innebærer en felles overbygning mht miljøteknologi for de tre organisasjonene. Dette samarbeidsorganet (med arbeidstittel "MT-organet") er tenkt både konkrete oppgaver og en rådgivende funksjon som angitt nedenfor. Ambisjonen med et slikt organ er å være en viktig premissleverandør i myndighetenes miljøteknologisering. Organet skal legge til rette for en vesentlig styrking av dialogen med næringsliv og forskning, bl.a. for å sikre økt langsiktighet og mer effektiv virkemiddelbruk. Vesentlige behov for forskning, og grunnlag for næringsutvikling avklares og adresseres i en tidlig fase. MT-organet må utvikle gode dialogformer med næringsliv, forskning, NGO'er og andre myndigheter for å styrke arbeidet.

MT-organet skal ikke tildele midler eller overta formelle oppgaver fra IN, NFR eller SFT. Avhengig av departementenes tilbakemeldinger vil IN, SFT og NFR i 2007 danne en interimsgruppe som forbereder MT-organet, og konkretisere tiltak i satsingen. Det vil her være vesentlig rom for justeringer i forhold til det som er skissert i denne rapporten. Interimsgruppen vil bemannes på ledernivå fra Miljøteknologiprojektet i SFT, personell tilknyttet satsingsområde energi og miljø i IN og personell fra NFR. Eventuell etablering av MT-organet skjer som del av statsbudsjettet for 2008.

Modellen utformes og dimensjoneres i forhold til størrelse og innretning på satsingen, og kan justeres over tid. Figuren nedenfor illustrerer MT-organets sammensetning og funksjon:

MT-organet er tenkt satt sammen av to deler; hhv

- MT-utvalget og
- MT-sekretariatet

MT-utvalget har representanter på direktørnivå fra hver av institusjonene. *MT-utvalget* tillegges en overordnet strategisk funksjon, og skal i gi råd om langsiktig politikkutforming ut fra et helhetlig fokus på miljøteknologi (i.h.t den brede definisjonen), rammevilkår og innholdet i miljøteknologisatsingen. Arbeidet i *MT-utvalget* bør underlegges hensiktsmessig form for evaluering som muliggjør justeringer i satsingen underveis. Det bør sikres jevnlig kontakt med departementene f.eks. gjennom halvårlige strategi- og evalueringsmøter. *MT-organet* baserer sine anbefalinger mht fremtidig fokus på miljøteknologi på oversikter over tildelte midler til relevante miljøteknologiske prosjekter i de tre organisasjoner. Det legges opp til at *MT-organet* får saker om tildeling av prioriterte, nye miljøteknologimidler til uttalelse ¹. *MT-organet* kan blant annet i samarbeid med de instansene som foretar tildeling av midler også ha andre felles aktiviteter, herunder seminarer, informasjon og erfaringsutveksling.

MT-sekretariatet bemannes med personell som ansettelsesmessig er tilknyttet NFR, IN eller SFT (med refusjon av kostnader etter dokumentasjon). *MT-organet* får dermed ikke egne ansatte og personalansvar. Hensikten med sekretariatet er at operativt ansvarlige for relevante aktiviteter i de tre organisasjoner på en mest mulig effektiv måte skal være orientert om pågående aktiviteter, utnyttelse av kompetanse i for eksempel prosjektvurderinger og koordinert innsats mot felles målgrupper. Ansatte ved INs utekontor og distriktskontor, samt ansatte ved fylkesmannens miljøvernavdeling eller øvrige miljødirektorat kan arbeide i *MT-sekretariatet*, etter særskilt avtale med vedkommende enhet. Gjennom kopling av kompetansen i de tre organisasjonene, mener vi at kvaliteten på arbeidet i de tre organisasjonene heves.

De viktigste målgruppene for *MT-organets* arbeid er forskningsinstitusjoner og bedrifter som utvikler og selger miljøteknologi og tilknyttet kompetanse. *MT-organet* vil prioritere kontakt, fellesaktiviteter og informasjonssamarbeid med nettverk og klynger av slike, og herigjennom utvikle et utstrakt offentlig-privat samarbeid. *MT-organet* vil normalt ikke ha direktekontakten med enkeltbedrifter. SFTs kontakt med *brukere* av miljøteknologi, bl.a. innen industrien, samt GRIPs arbeid med offentlige innkjøp sees også i sammenheng med satsingen.

¹ Det legges til grunn at dette ikke medfører forsinkelser i tildelingsprosessene.

3 Forslag til tiltak med oppstart i 2008

Det foreslås seks mulige tiltak som kan inngå i en miljøteknologisatsing fra 2008, oppsummert i tabellen nedenfor. Tiltakene omfatter også gjøremål for samarbeidsorganet for miljøteknologi (MT-organet, jf. kap. 2). Det er ikke foreslått *omprioriteringer* innenfor NFR, IN og SFTs nåværende virkeområde. Satsingen foreslås i første omgang over en periode på 10 år. Mulige tiltak beskrives nærmere i vedlegg og er utgangspunkt for videre arbeid og konkretisering i 2007, med rom for endringer. Det vil også være behov for mer detaljerte kostnadsberegninger og konsekvensutredninger.

Tiltak	Behov for bevilgning Mill. kr.
2. MT-organet (jf. kap. 2)	8
3.1 Styrking av relevante programmer i NFR	100
3.2 Styrking av regionale leverandørnettverk og kompetanseklynger	15
3.3 Styrking av norsk deltakelse i EUs programmer på miljøteknologi	11
3.4 Miljø samarbeid – Kina / Sørøst-Asia	27
3.5 Miljø samarbeid – nye medlemsland i EU, Øst- og Sentral-Europa	14
3.6 Demonstrasjonsprosjekter, veiledning og nettsatsing	25
SUM bevilgning 2008	200

For tiltak 3.1 vises det til Forskningsrådets budsjettinnspill ”Store satsinger 2008”.

For tiltak 3.2. er det foreslått en gradvis økning, slik at det fra 2011 bevilges 60 mill kr.

I tabellen nedenfor har vi brutt forslaget ned ytterligere slik at forslag til fordeling av finansiering mellom departementene fremkommer:

Tiltak (alle summer i mill. kr.)	SUM tiltak*	FRA		TIL (fordelt på dept)					
		MD	NHD	IN		NFR		SFT	
				MD	NHD	MD	NHD	MD	NHD
2. MT-organet	8	6	2	4			2	2	
3.1 Styrking av relevante programmer i NFR	100	50	50			50	50		
3.2 Regionale nettverk/ kompetanseklynger	15	5	10	5	10				
3.3 Norsk deltaking i EU-program på miljøtek.	11	4	7	2			7	2	
3.4 Miljø samarbeid – Kina / Sørøst-Asia	27	13	14	9	4		10	4	
3.5 Miljø samarbeid. – nye EU-land/ Sentral-Europa	14	3	11		11			3	
3.6 Demo.prosjekt, veiledning og nettsatsing	25	19	6	5			6	14	
SUM bevilgning 2008	200	100	100	25	25	50	75	25	
SUM fordelt på IN, NFR og SFT				50		125		25	

Beløp vist med understreking til høyre i tabellen er foreslåtte tilskuddsmidler. Øvrige midler (ikke understreket beløp) inngår likevel *ikke* i institusjonenes ordinære driftsbudsjett, men foreslås avsatt som ”spesielle driftsutgifter” eller egen post, med klausul om at bruken av midlene skal behandles i MT-organet. Kun en mindre del av dette er lønnsmidler som refunderes IN, NFR og SFT etter medgått tid for arbeid i MT-organet. For nærmere informasjon om mulig bruk av midlene henvises til tiltaksskissene med angitte behov i vedlegg.

Vedlegg: Mulige tiltak

3.1 Styrking av relevante programmer i NFR

Det foreslås en årlig bevilgning på 100 mill kr.* til styrking av eksisterende programmer i NFR til miljøteknologi.

- Omfang** Tiltaket omfatter programmer i NFR som vil være i gang eller bli oppstartet etter 01.01.2008. Det er ønske om å integrere satsingen i eksisterende virkemiddelbruk. Tiltaket omfatter ikke de programmer som inngår i tiltak 3.2. til 3.6. (nedenfor)
- Målsetning** En vesentlig styrking av forskningsinnsatsen for å oppnå økt verdiskaping og internasjonalisering i Norge, kombinert med miljøresultater nasjonalt og internasjonalt samt deltakelse i EUs 7. rammeprogram for FoU (FP7), basert på teknologi. En langt sterkere samordning og koordinering av forskningsinnsats, innovasjonstiltak og miljøforvaltning på området.
- Tiltak** Utvalgte programmer i NFR styrkes med nye midler til miljøteknologi. En første oversikt er gitt på neste side, med kommentarer knyttet til de mest aktuelle programmene. I løpet av 2007 utarbeides et endelig forslag til hvilke programmer som skal inngå i miljøteknologiseringen, og fordeling mellom disse.
- Ved valg av programmer som skal inngå i miljøteknologiseringen legges det vekt på at
- teknologi skal være et adekvat virkemiddel for å oppnå miljøresultater og verdiskaping
 - programmene og tema er godt koordinert i forhold til EUs 7. rammeprogram for FoU
 - tematiske prioriteringer er i samsvar med norsk miljøpolitikk og øvrige politiske prioriteringer
 - tematiske prioriteringer er godt koordinert med kommende virkemiddelbruk på miljøsidene, slik at FoU i størst mulig grad rettes inn mot kommende markeder hjemme og ute
 - det er god koordinering av den samlede innsatsen, sett i sammenheng med andre relevante hovedsatsinger, f.eks. miljø 2015, og tiltak på energisiden
 - programmene er godt koordinert med tiltak/ programmer på innovasjonssiden, slik at synergier kan hentes ut
 - nye miljøteknologimidler på en smidig måte kan inngå i programmene ved at miljøtiltak med høy politisk prioritet gis økt vekt ved prosjektsелеksjon
- Organisering** Tildeling av midler skjer i samsvar med de regler, kriterier og behandlingsrutiner som gjelder i hvert enkelt program. MT-organet får saker om tildeling av prioriterte, nye miljøteknologimidler til uttalelse. Dette skal skje på en slik måte at det ikke medfører forsinkelser i tildelingsprosessen.
- MT-utvalget vil gi innspill til prioritering av midler i miljøteknologiseringen inn mot de ulike programmene, og på det grunnlag foreslå endringer. I 2007 ivaretas denne funksjonen av interimgruppen for MT-organet (se kap. 2).
- Samarbeid** Det forutsettes en tett dialog mellom MT-organet og styrene for de programmer der miljøteknologimidler vil inngå. Videre vil det være kontakt mot- og koordinering med andre relevante programmer, på miljø- og energisiden, f.eks. oppfølgingen av lavutslippsutvalgets innstilling (oktober 2006). MT-organet vil også ha kontakt med forskningsinstitutter, universiteter og høgskoler, bl.a. gjennom miljøteknologinettverkene.
- Behov** Satsingen konkretiseres i 2007 av IN, NFR og SFT i nært samarbeid med berørte aktører. Det planlegges for 10 år, med evaluering/ justering som nevnt ovenfor.

Tiltak	MT-organets rolle	Årlig behov mill. kr.
Styrking av relevante programmer i NFR (jf.Oversikten nedenfor))*	rådgivende	100
	SUM:	100*

*For dette tiltaket vises det til Forskningsrådets budsjettinnspill "Store satsinger 2008".

Oversikt over aktuelle programmer i NFR der nye miljøteknologi-midler vil kunne inngå

Norges forskningsråd tildeler årlig ca. 5 mrd. kroner til ulike former for forsknings- og utviklingsaktiviteter i Norge. Mer enn halvparten av midlene går gjennom tematiske programmer og generelle støtteordninger av ulik varighet; noen 3-5 år, andre 10 år og noen ikke tidsbegrenset. Det er til enhver tid 70-80 slike ordninger i virksomhet, men det er samtidig en økende tendens til å samle flere mindre satsinger inn under større "paraplyer" slik som eksempelvis BIA og Miljø2015. Slike satsinger får økt tematisk bredde og dekker dermed også et bredere utvalg av utfordringer relevante for utvikling av ny miljøteknologi.

Basert på en bred definisjon av miljøteknologi er det mange FoU-programmer i Forskningsrådet som inneholder eller burde kunne inneholde miljøteknologiprojekter. Basert på en overordnet gjennomgang av målformuleringer, spesifikke innsatsområder og prosjektlistene, er følgende programmer identifisert som spesielt relevante i forhold til å forvalte fremtidige miljøteknologimidler:

Programnavn (forkortelse, lenke til nettsted)	Relevante tema for miljøteknologi - stikkord
BIA	innovasjonsprosjekter som ikke dekkes av andre temasatsinger
HAVET OG KYSTEN	forskning om marine økosystemer, marin verdiskapning
HAVBRUK	havbruksforskning
MILJØ2015	effekt- og forurensningsforskning
NANOMAT	nanoteknologi
NORKLIMA	klimaforskning
PETROMAKS	petroleumsforskning
RENERGI	fornybar energi, (vurderes nærmere)
MAROFF	maritim sektor

Dette er relativt store satsinger som allerede har miljøteknologiprojekter og som mer eller mindre direkte omtaler miljøteknologiske utfordringer innenfor sin eksisterende programbeskrivelse. Premissene skulle derfor ligge godt til rette for en smidig integrasjon av spesielle miljøteknologimidler og et økt fokus på integrering av miljøløsninger i nye prosjekter.

I tillegg kan det være relevant å diskutere spesielle miljøteknologiutfordringer innenfor følgende programmer:

VERDIKT	IKT-forskning
FUGE	forskning om gener, genomer og genes produkter

For programmer som ikke har en tematisk innretning som omfatter miljø (eksempelvis BIA, Forny, og VRI (Virkemidler for regional innovasjon)) - vil et økt innslag av miljøteknologi være avhengig av at prinsipper om en åpen konkurranse opprettholdes. Som det er redegjort for tidligere i dokumentet vil dette kunne gjøres ved at miljøtiltak med høy politisk prioritet gis en relativt tyngere vekt i prosjektseleksjonen, men at valg av prosjekter for øvrig skjer innenfor de mål og krav som programmet stiller. Rent operativt ville dette kunne gjennomføres ved at det ved utlysninger av midler gjøres oppmerksom på at det ved den gjeldende søknadsrunde vil det bli fokusert på å få frem en bredere portefølje med miljøteknologisk innhold, i tråd med Regjeringens intensjoner og at søkere med best og mest relevant miljøprofil i sitt forlag vil bli gitt prioritet.

3.2 Styrking av regionale leverandørnettverk og kompetanseklynger

Det vil være et behov på minimum 15 mill kr. i 2008, økende til 60 mill kr årlig fra 2011, til styrking av eksisterende regionale aktiviteter i IN og NFR.

Omfang	<p>Tiltakene integreres i følgende eksisterende (regionale) ordninger</p> <ul style="list-style-type: none">- ARENA programmet – en felles satsing mellom IN, NFR og SIVA som skal øke verdiskapingen regionalt. Samspillet mellom næringsaktører, kunnskapsaktører og det offentlige skal styrkes, med bedriftene som den primære målgruppen. Dagens ca 20 ARENA-prosjekter får i prosjektfasen (2-5 år) et årlig tilskudd på 2-3 mill kr.- Norwegian Centres of Expertise (NCE) velges normalt blant de beste ARENA- prosjektene og skal styrke dem ytterligere, bl.a. gjennom langsiktig finansiell og faglig støtte. Klyngene består av bedrifter som er internasjonalt orienterte og har stort potensial for videre vekst basert på innovasjon, økt samarbeid, internasjonalisering, forskning og utvikling. Det er pr. i dag NCE- klynger som hver får et årlig tilskudd på 5-6 mill kr, med et ti års perspektiv.- Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI). Ordningen (under NFR) skal bygge opp eller styrke norske forskningsmiljøer som arbeider i tett samspill med innovativt næringsliv. Ordningen skal støtte langsiktig forskning som fremmer innovasjon og næringslivets konkurransekraft. Vertinstitusjoner er universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter eller forskningstunge bedrifter. Det er til nå utpekt 14 SFI som over 5-8 år hver får et årlig tilskudd på ca. 10 mill kr. Alle ordningene har krav til egenandeler (normalt minst 50 %). Ordningene er etablert som åpne virkemidler (åpne konkurransearenaer) uten en forhåndsdefinert faglig eller tematisk innretning og hvor seleksjon av de enkelte sentre (eller Arena) er gjort ut i fra forslagetets kvalitet. Ingen av dagens sentre har hovedfokus på miljøteknologi.
Målsetning	<p>Etablere regionale klynger som kan gi et vesentlig bidrag til verdiskaping gjennom utvikling og kommersialisering. Gjennom vektlegging av prioriterte miljøforhold i forbindelse med nye satsinger mener vi at vi kan stimulere til fremvekst av regionalt utviklet miljøteknologi. Dette skal bidra til verdiskaping i regionen / nasjonalt, og gjøre kommersielt tilgjengelig teknologi som kan gi miljøeffekt lokalt, nasjonalt og globalt. Utnyttelse av synergi mellom disse to dimensjonene skal vektlegges særskilt.</p>
Tiltak	<p>Gjennom mobilisering for økt satsing på miljøteknologi og styrking av budsjettene for hhv ARENA, NCE og SFI tror vi det vil kunne etableres</p> <ul style="list-style-type: none">- 6-8 nye ARENA, prosjekter, med oppstart av 3-4 prosjekter i 2008- 1-2 nye NCE (primært utenfor universitetsbyene) fra 2010-11- 1-2 nye SFI i tilknytning til universiteter, høyskoler eller forskningsinstitutter fra 2010-2012. <p>Prosjekter / tiltak kan omfatte miljøteknologi generelt, eller utvalgte typer miljøteknologi. Det skal tilstrebes en samlet portefølje som avspeiler politiske prioriteringer på miljøsidan, sett i sammenheng med næringsmessig potensial. Kartlegging av aktuelle bedrifter (jf. tiltak 3.1) og konkretisering av tiltaket utføres i 2007.</p>
Organisering	<p>Tildeling av midler skjer i samsvar med de regler, kriterier og behandlingsrutiner som gjelder i hvert enkelt program, jfr pkt 3.1 foran. Som et tilleggskriterium for å oppnå de øremerkede miljøteknologimidlene må omsøkte prosjekt omfattes av relevant miljøteknologi. MT-organet får saker om tildeling av prioriterte, nye miljøteknologimidler til uttalelse. Dette skal skje på en slik måte at det ikke medfører forsinkelser i tildelingsprosessen. MT-organet vil årlig bli ivitert til å gi uttalelse om omfanget av og prioritering av midler til satsinger som har klar miljøteknologisk profil og på det grunnlag gi innspill til endringer.</p>
Samarbeid	<p><u>Kommersialisering av FoU:</u> Gjennom økt satsing på forskning og utvikling er det naturlig å styrke programmer og tiltak som tar sikte på å kommersialisere forskning og utvikling, og utvikle konkurransedyktige bedrifter. Programmet for kommersialisering av FoU-resultater (FORNY) – et samarbeidsprogram mellom IN og NFR som skal bidra til kommersialisering av forskningsresultater fra UoH og FoU-institusjoner. Videre er det viktig å bygge ut ordninger som Spinnoation som har som siktemål å kommersialisere nye forretningsideer som ligger utenfor kjerneaktivitetene til bedriftene. Connect Norge hjelper nystartede bedrifter med finansiering i tidligfase, ved å synliggjøre bedriftene for potensielle finansører. Connect Norge har i dag en viktig rolle i det norske innovasjonssystemet. Videre legges vekt på dialog med bransjeorganisasjoner, NGO'er m.fl. på nasjonalt nivå, kjøpere/ brukere av miljøteknologi, og øvrige relevante myndigheter, bl.a. innen energi og samferdsel. Samordning med internasjonale tiltak vektlegges; (se tiltak 3.3 – 3.5). Ordningen tilpasses den nye regionreformen som er varslet med virkning fra 2010.</p>

Behov

Satsingen konkretiseres i 2007 av IN, NFR og SFT i nært samarbeid med berørte aktører. Det planlegges for 10 år, med evaluering/ justering som nevnt i tiltak 3.1.

Tiltak	MT-organets Rolle	Årlig behov – mill. kr.			
		2008	2009	2010	Fra 2011
Miljøteknologiprojekter innenfor ARENA	Rådgivende	15	25	30	30
1-2 nye NCE på miljøteknologi	Rådgivende			5	10
1-2 nye SFI på miljøteknologi	Rådgivende			10	20
	SUM:	15	25	45	60

3.3 Styrking av norsk deltakelse i EUs programmer på miljøteknologi

Det foreslås en årlig bevilgning på 11 mill kr. til mobilisering av norske bedrifter og forskningsinstitusjoner til deltakelse i EU-programmene, herav 9 mill kr. i tilskuddsmidler.

- Omfang** En bred nasjonal tiltakspakke som skal "matche" EUs satsing på alle typer miljøteknologi, (dette mangler i dag). EUs [handlingsplan for miljøteknologi](#) (ETAP), skal fremme FoU, gi tilskuddsmidler og stimulere til etterspørsel og markedsutvikling. Blant EUs [støtteordninger](#) i alle programmer som er relatert til miljøteknologi, der Norge kan delta, er det EUs sjuende [rammeprogram for FoU](#) (FP7) som står sentralt for forskning og teknologisk utvikling av miljøteknologi. I tillegg fremmes privat- offentlig samarbeid, bl.a. gjennom [teknologiplattform](#) (ETP). Plattformene ledes av næringslivsaktører, og identifiserer utfordringer, behov og prioriteringer innen FoU, setter opp handlingsplaner, og gir innspill til myndighetene. Under ETAP etableres et [system for verifikasjon av miljøteknologi](#) (TESTNET), med et felleseuropeisk og nasjonale testsentre. EUs [program for konkurransekraft og innovasjon](#) (CIP) skal støtte innovasjon i næringslivet, med miljøteknologi som ett av tre satsingsområder, og vil fra 2007 ha en rekke tilskuddsordninger, bl.a. for SMB'er.
- Målsetning:** Å mobilisere norske bedrifter og forskningsinstanser til å ta del i EU-ordningene, og å dra nytte av mulighetene til miljøgevinst og verdiskaping som ligger der. Å skape synergier mellom nasjonale og europeiske satsinger for miljøteknologi. Norske forskningsinstitusjoner ligger langt fremme i konkurransen om EU-prosjekter, og kan opptre som kompetansesentre og drivkraft for næringslivet. Denne posisjonen og funksjonen skal styrkes ytterligere for miljøteknologi. Tiltaket skal bidra til få grupper/klynger av norske bedrifter og forskningsinstitusjoner til å delta i ordningene. Gjennom 7RP støtter Kommisjonen FoU for miljøteknologi, mens kommersialisering av forskningsresultater kan adresseres via andre ordninger.
- Tiltak** NFRs [prosjektetableringsstøtteordning](#) (PES) skal bidra til å forberede søknader og/eller prosjektforslag rettet mot 7RP, [EUREKA](#) programmet og [EØS- mekanismene](#). Det iverksettes tiltak som skal senke bedriftenes terskel for å benytte eksisterende muligheter, bl.a. konferanser/kurs, skriftlig informasjon, veiledning og bedriftsbesøk. Det arbeides aktivt ute i regionene, og særlig relevante bedrifter følges opp frem mot søknad. SMB'er og leverandørnettverk koples mot norske "lokomotiver", f.eks. NTNU/ SINTEF slik at disse kan ta med seg bedrifter inn i EU-prosjekter. Innenfor PES tilbyr NFR midler for å posisjonere norske FoU-aktører (universiteter, høyskoler, institutter og bedrifter) i forhold til 7RP, bl.a. for å stimulere til fellessøknader (POS-midler). Her er et udekket potensial, og det foreslås å øke rammen med nye midler til miljøteknologi. Det etableres en norsk koordinator på myndighetsnivå for TESTNET som er en av aktivitetene under ETAP. Denne skal legge til rette for- og bidra til opprettelse av testsentre i Norge (hos norske bedrifter og FoU- institusjoner), understøtte markedsføring av norske sentre, og være Norges kontaktpunkt mot EU på området. Det avsettes tilskuddsmidler til bedrifter som søker deltakelse i ordninger under CIP. Nye midler kanaliseres gjennom eksisterende ordninger under IN. Det legges særlig vekt på tiltak for å aktivere risikokapital. Arbeidet ses i sammenheng med tiltak 3.2 og region- til regionsamarbeid over landegrensene. I 2007 kartlegges bedrifter som er potensielle deltakere i ordningene. Arbeidet utføres av "interimgruppen" som forbereder MT-organet (se kap 2).
- Organisering** Informasjon og TESTNET- koordinator legges til MT-organet, og foreslås på henholdsvis SFT og NFR sitt budsjett. Tilskuddsmidlene inkorporeres i eksisterende ordninger i NFR og IN, med MT-organet som rådgivende ved tildeling.
- Samarbeid** Arbeidet innebærer tett samarbeid med berørte enheter i IN og NFR, samt IN sine distriktskontorer, og norske representanter i Brussel. Arbeidet koordineres mot CIENS, SINTEF, Bioforsk, NTNU, UMB, NHO, konsulentmiljøer, miljøteknologinettverkene, og de store norske konsernene; samt med tiltak på energisiden. Tiltaket innebærer tett koordinering mot tiltak 3.2 og 3.5.
- Behov** Satsingen konkretiseres i 2007 av IN, NFR og SFT i nært samarbeid med berørte aktører. Det planlegges for 10 år, med evaluering/ justering etter 3 og 6 års drift.

Tiltak	MT-organets rolle	Årlig behov mill. kr.
Nye POS-midler for miljøteknologi	Rådgivende	7
Koordinator for verifikasjon av miljøteknologi	Faglig styrende	2
Særskilte midler for mobilisering av miljøteknologibedrifter inn til CIP (bygges inn i IN sine eksisterende ordninger)	Rådgivende	2
	SUM	11

3.4 Miljøsamarbeid – Kina / Sørøst-Asia

Det foreslås en årlig bevilgning på 27 mill kr, fortrinnsvis til styrking av eksisterende ordninger i IN og NFR, til institusjonsbygging (miljø) og til en koordinatorstilling i Beijing.

- Omfang** En helhetlig miljøteknologipakke vil være rettet mot Kina, med kopling til Singapore. I 2007 gjennomføres en markedsanalyse/strategiprosess for å avklare både umiddelbare og langsiktige tiltak og opplegg, og hvor en evt. også kan vurdere å ta inn flere land i satsingen, herunder Vietnam/Japan.
- Målsetning** Tiltaket skal understøtte verdiskaping og kunnskapsproduksjon for norske aktører som ved hjelp av teknologi kan bidra til redusert miljøbelastning, både globalt og i Kina (m.fl.). Det skal arbeides for å få kineserne til å bruke *egne penger* på norsk miljøteknologi, konsulent tjenester og kompetanse. En skal særlig understøtte forskning og SMB'er, bl.a. gjennom miljøteknologinettverkene.
- Arbeidsmåte** Gjennom solid forståelse av kinesiske miljøutfordringer, myndigheter og markeder etableres langsiktige relasjoner mellom kinesiske problemeiere og norske leverandører, kompetansemiljøer og myndigheter. I tillegg til kobling av selgere og kjøpere, skal markeds- og miljømessige resultater oppnås gjennom å påvirke Kinas egne standarder, miljøkrav/tilsyn, forskning, planlegging og investeringer. Miljømyndighetenes arbeid for å skape stabilt og troverdig marked for miljøteknologi, gjennom innføring/håndheving av "forenser betaler - prinsippet", understøttes spesielt.
- Tiltak** Tilskuddsmidler innlemmes fortrinnsvis i eksisterende ordninger i NFR (BILAT) og IN. Videre avsettes midler til institusjonsbygging for lokale/regionale myndigheter som stiller og håndhever krav som utløser bruk av miljøteknologi, koordinert med annen miljøteknologisatsing i provinser som faller utenfor Norad-systemet. Midlene forvaltes innen de eksisterende ordningene, men MT-organet har en rådgivende funksjon. I tillegg kommer konkrete oppgaver som angitt nedenfor.
- Organisering** Fra 2008 opprettes en statlig, fullfinansiert heltidsstilling på miljøteknologi i Beijing. Faglig rapporterer stillingen til MT-organet. Arbeidet samordnes med INs ordinære tjenester uten å være del av disse, og etter klart definerte regler. Stillingen tillegges følgende arbeidsoppgaver:
- bruk av myndighetsrollen som døråpner hos kinesiske leverandører og kompetansemiljøer
 - kartlegging av behov og rammevilkår i utvalgte provinser
 - samarbeid med miljøteknologinettverk / regioner i Norge, bl.a. gjennom INs distriktskontorer
 - bidra til pågående og fremtidige prosjekter og samarbeidsavtaler i utvalgte provinser
 - informasjon rettet mot Norge, koordinert gjennom MT-organet
 - tilrettelegging for demonstrasjonsprosjekter, bruk av såkornmidler etc
 - tilrettelegging for norsk deltaking på messer, konferanser etc.
- Lokalt dannes et "miljøteknologiteam", med vitenskaps- og teknologiråd, handelsråd, miljøråd, NICER, det norske handelskammeret etc. Teamet holder kontakt med norske og kinesiske aktører lokalt. Stillingen tillegges også koordinering mot Singapore og skal understøtte trekantsamarbeidet med Kina/Norge. Arbeidet samordnes også mot det maritime miljøet i Shanghai. Gjennom MT-organet kan det på timebasis innhentes ressurser fra NFR, IN og SFT i Norge (evt. andre).
- Samarbeid** Arbeidet koordineres med MD og NHD sine MOU'er mot Kina, samt UD/Norad sitt arbeid. Sentrale instanser i Kina er MOST og SEPA og Kinas "forskningsråd" (Science academies). Arbeidet koordineres med etableringen av Norwegian Interdisciplinary Center for Environmental Research (NICER) i Beijing. I Norge koordineres arbeidet mot CIENS, SINTEF, Bioforsk, NTNU, UMB, NHO, konsulentmiljøer, miljøteknologinettverkene, og de store norske konsernene sitt engasjement i Kina. Videre koordineres tiltaket med energi- og bistandssiden, men uten å inngå her.
- Behov** Satsingen konkretiseres i 2007 av IN, NFR og SFT i nært samarbeid med øvrige berørte aktører i Kina og Norge. Forberedelse til oppstart iverksettes evt. straks statsbudsjettet for 2008 er klart. Det planlegges for 10 år, med evaluering / justering av satsingen etter 3 og 6 års drift.

Tiltak	MT-organets rolle	Årlig behov mill. kr.
Styrking av eksisterende ordninger under NFR (BILAT m.fl.)	Rådgivende	10
Styrking av eksisterende ordninger i IN	Rådgivende	13
Institusjonsbygging i provinser som faller utenfor Norad-arbeidet	Rådgivende	2
Koordinatorstilling i Beijing, inkl utgifter til reiser, kontor, etc .	Faglig styrende	2
SUM:		27

3.5 Miljøsamarbeid – nye medlemsland i EU, Øst- og Sentral-Europa

Det foreslås en årlig bevilgning på 14 mill kr. til ”tidligfasemidler” for bedrifter som vil delta i prosjekter, bl.a. under EØS-mekanismene, og tilknyttet mobiliseringsaktivitet.

- Omfang** Tiltaket omfatter arbeid mot de nyere og kommende medlemslandene i EU, samt andre aktuelle samarbeidsland i sentral- og Øst-Europa, og på Balkan. Tiltaket omfatter arbeid i forhold til EØS finansieringsmekanismene, der Norge bidrar finansielt til utvalgte medlemsland. Tilsvarende ordninger vil høyst sannsynlig bli videreført etter at de eksisterende mekanismene løper ut i 2009.
- Målsetning** Tiltaket skal understøtte verdiskaping og kunnskapsproduksjon for norske aktører som ved hjelp av teknologi kan bidra til redusert miljøbelastning, både globalt og i mottakerlandene. Det skal arbeides for at norske bedrifter får oppdrag finansiert under [EØS-mekanismene](#), og andre bilaterale ordninger som Norge eller EU finansierer, herunder strukturfond. Videre skal det arbeides strategisk for å få mottakerlandene til å velge å bruke egne penger på å kjøpe norsk miljøteknologi, konsulenttjenester og kompetanse. Finansiering og risikoreduksjon for norske aktører er sentralt.
- Arbeidsmåte** Det skal arbeides langsiktig for å mobilisere norsk næringsliv og forskning til engasjement i mottakerlandene, med særlig vekt på næringslivssiden når det gjelder EØS- mekanismene. Til nå har den norske deltakelsen vært dominert av forskningsinstitusjoner, myndigheter og andre som mottar bevilgninger over statsbudsjettet. Bedriftene opplever risikoen for stor på den lange veien fra å finne partner, få tilsagn om midler, og endog måtte konkurrere om oppdrag i anbudsrunder.
- I EØS-mekanismene er miljø høyt prioritert i MoU'ene med alle landene. Status etter første fase er i ferd med å bli gjort opp, og erfaringene her skal utnytted. EØS-midlene er mottakerstyrt, og mulighetene for norske aktører skal ses i sammenheng med dette. Muligheter for styrking av bilaterale relasjoner skal vektlegges, også for å gi Norge viktige allianse- og samarbeidspartnere innenfor det nye EU. En skal finne- og utnytte mulighetene i at nytt miljøregelverk i EU åpner store markeder for norsk miljøteknologi, særlig etter hvert som overgangsordninger går ut, og myndighetenes håndhevelse av regelverket blir mer effektiv.
- Det skal gis like muligheter for aktører fra hele Norge, med vekt på stimulering av de kompetansemiljøene som har de beste forutsetningene for å lykkes. Det skal arbeides for å oppnå positiv effekt av nettverksbygging mellom bedrifter, forskningsinstitusjoner og myndigheter i Norge og mottakerlandene, evt. på regional basis. Konkurransulempen i forhold til virksomheter innen EU, med lettere tilgang til strukturfondmidler, skal reduseres.
- Tiltak** Det avsettes nye tilskuddsmidler (”tidligfasemidler”) for miljøteknologiarbeid mot nye EU-medlemsland og Sentral- og Øst-Europa for øvrig. Dette innlemmes i IN sine generelle bedriftsutviklingsmidler” for innovasjon og internasjonalisering. Tilskuddene skal særlig brukes til prosjekter som kan utløse bevilgninger/ prosjekter gjennom [EØS- mekanismene](#) og EUs strukturfond. Tilsvarende understøttes prosjekter som kan utløse engasjement fra f.eks. Nordiska Investeringsbanken eller bilaterale midler fra Norge til land utenfor EU.
- Det er behov for egne midler til mobilisering av norske aktører som vil benytte seg av eksisterende ordninger, eller på annen måte arbeide med miljøteknologi i de aktuelle landene, primært bedrifter og forskningsinstitusjoner. Aktiviteten omfatter informasjons- og formidlingsaktiviteter samt kartlegging av markeder, behov og mulige samarbeidspartnere. Videre skal en i samarbeid med miljøteknologinettverkene aktivt engasjere norske aktører, og gjennomføre ”match-making”. Det skal også legges til rette for myndighetssamarbeid (miljø) i kombinasjon med øvrige tiltak.
- Organisering** Tilskuddsmidlene inkorporeres i eksisterende ordninger i IN, med MT-utvalget som rådgivende ved tildeling. Øvrig aktivitet legges under MT-organet, og MT-sekretariatet kan på timebasis innhente ressurser fra NFR, SFT og IN, herunder deres distriktskontorer og utestasjoner.
- Samarbeid** I forhold til EØS-mekanismene er UD og [Financial Mechanism Office](#) (FMO) i Brussel viktige aktører. Arbeidet vil bli nært koordinert med UD og utestasjonene, herunder justeringer av mekanismene. Tiltaket ses i sammenheng med NFRs samfinansieringsordning, bruken av PES/POS (omfatter EØS-mekanismene - se tiltak 3.3.), og relevante sektorsatsinger i IN. Norge deltar i finansieringen av Regional Environmental Center (REC) www.rec.org med hovedkontor i Budapest, og avdelingskontorer i de fleste aktuelle landene. Et nærmere samarbeid bør her utredes.
- Behov** Satsingen konkretiseres i 2007 av IN, NFR og SFT i nært samarbeid med berørte aktører. Det planlegges for 10 år, med evaluering/ justering etter 3 og 6 års drift.

Tiltak	MT-organets rolle	Årlig behov mill, kr.
”Tidligfasemidler” innenfor IN sine eksisterende ordninger.	Rådgivende	11
Markedsstudier, ”match making”, nettverksbygging, informasjon	Faglig styrende	3
	SUM:	14

3.6 Demonstrasjonsprosjekter, veiledning og nettsatsing

Det foreslås en årlig bevilgning på 25 mill kr. til bl.a. demonstrasjonsprosjekter, veiledning og nettsatsing i tilknytning til den foreslåtte satsingen, og miljøteknologi generelt.

- Omfang** Virksomhet for å realisere gevinstene av MT-organets arbeid. Dette innebærer både eksterne tiltak, samarbeid med andre aktører og tiltak internt i NFR, IN og SFT.
- Målsetning** Profilere miljøteknologi, og satsingen på *forskningsbasert næringsutvikling med miljøgevinst*. Gjøre satsingen synlig i samfunnet. Forkorte veien mellom forskning, myndighetenes rådgivning og næringslivet. Styrke miljøteknologiens omdømme, slik at dette oppleves attraktivt for bedrifter og investorer. Vise eksempler på "vinn-vinn" situasjoner og foregangsbedrifter som har tjent på miljøteknologi.
- Tiltak:**
1. En **Internettportal** på www.miljoteknologi.no for myndighetenes miljøteknologiarbeid. Det lenkes til informasjon fra andre, nyhetsstoff, konferanser, programutlysninger m.m. Innenfor eksisterende nettsatsinger i IN, NFR og SFT skal det bidras til å høyne kvaliteten på prioritert innhold. Tiltaket omfatter også informasjon i andre medier, bl.a. brosjyrer (jf. eksisterende fra IN), generelle presentasjoner, direkteinnvalg, kronikker og håndtering av mediehenvendelser.
 2. **Kommunisering av muligheter og resultater.** Tilskuddsordninger markedsføres generelt og ved direkte informasjon til potensielle søkere. Prosjekter tilbys formidlingskompetanse, slik at resultater kan formidles raskt og tydelig; og dermed bidra til ny inntjening, forskning og politikkutforming. Særlig skal veien fra forskning til den daglige rådgivning og saksbehandling i IN, NFR og SFT forkortes. Også dette tiltaket vil gjøre bruk av ulike media, slik som internetportalen, brosjyrer, multimediepresentasjoner og massemedia.
 3. **Kompetanseutvikling og kunnskapsdeling.** Enheter i SFT, NFR og IN som til daglig har kontakt med bedrifter og forskningsinstitusjoner skal selv formidle informasjon om bl.a. miljøteknologisatsingen, tilskudd, forretningsmuligheter og rammevilkår i miljøregelverket. Det gjennomføres kursopplegg for INs distriktskontorer og utestasjoner, og IN, NFR og SFT for øvrig. Ansatte i de tre institusjonene kan selv kontakte MT-organet, eller bli satt i direkte forbindelse med rette vedkommende i de to andre etatene ved spørsmål om miljøregelverk, støtteordninger etc. Slik sikres høyt servicenivå, intern læring, informasjonsutveksling, og at et stort antall bedrifter og forskningsinstitusjoner raskt og enkelt kan få viktig informasjon.
 4. **Demonstrasjonsprosjekter** med fysiske installasjoner og multimediepresentasjoner av teknologier og teknologirettet arbeid i forskning og næringsliv. MT-organet velger ut eksempler som støttes i form av tjenestekjøp, konkurranser, messedeltakelse, miljøteknologi priser etc. Målgrupper vil her både være potensielle kunder for norsk miljøteknologi, norske og utenlandske politikere og allmennheten. På noe lengre sikt kan det utredes en mer omfattende "demonstrasjonspark" som etableres i samarbeid med næringslivet, f.eks. i tilknytning til et eksisterende museum; men dette vil kreve vesentlig større bevilgninger en angitt nedenfor.
 5. **Markedsscenarier / "foresight"** etc. om "Norge som miljøteknologinasjon", som kan munne ut i forslag til hvilke teknologiområder og markeder det særlig bør satses på. Det kan også gjøres enklere scenarieanalyser, workshops etc. om prioriterte markeder og/eller teknologier. Bevilgningsnivå vil variere over tid, avhengig av foresights, som er ressurskrevende.
- Merkevarebygging for norsk miljøteknologi kan på lengre sikt vurderes i samarbeid med norsk næringsliv. En slik investering vil innebære vesentlige kostnader ut over det som her er foreslått.
- Organisering** Arbeidet, herunder funksjon som nettedaktør utføres av MT-sekretariatet.
- Samarbeid** Det foreslås ikke oppbygging av egne databaser for norsk miljøteknologi, men i stedet tett samarbeid med eksisterende og planlagte baser i Norge (særlig Nor-Trade) og på nordisk nivå / i EU. Det vil for øvrig gjennomføres kartlegging av bedrifter jf. tiltak 3.1. og 3.2. Nettsatsingen gjennomføres i nært samarbeid med næringsliv og forskning.
- Behov** Satsingen konkretiseres i 2007 av IN, NFR og SFT i samarbeid med berørte aktører. Det planlegges for 10 år, med evaluering/ justering etter 3 og 6 års drift. Fordelingen vil variere fra år til år.

Tiltak	MT-organets Rolle	Årlig behov mill. kr.
1. Nettsted og informasjon i andre medier	Faglig styrende	2
2. Kommunisering av muligheter og resultater og 3. kompetanseutvikling og kunnskapsdeling	Faglig styrende	5
4. Demonstrasjonsprosjekter	Faglig styrende	15
5. Markedsscenarier	Faglig styrende	3
	SUM:	25